

Posudek oponenta diplomové práce

Autorka: Bc. Vladimíra Krátká
Studijní program: Učitelství pro základní školy
Studijní obor: Učitelství pro 2. stupeň ZŠ – český jazyk a literatura
Učitelství pro 2. stupeň ZŠ – ruský jazyk a literatura
Téma: Systém cvičení k tématu Přívlastek pro české studenty oboru ruský jazyk
Vedoucí práce: PhDr. Jindřich Kesner, CSc.
Oponent práce: Mgr. Jaroslav Sommer

Vladimíra Krátká se rozhodla ve své bakalářské práci zaměřit na problematiku přívlastku ve vysokoškolské výuce ruského jazyka. Autorka svou práci rozdělila na dvě části – teoretickou a praktickou, přičemž v té teoretické se zabývá nejen otázkami lingvistickými, tedy především klasifikací a využitím samotného přívlastku, ale přináší také vhled do oblasti pedagogiky. V tomto směru lze ocenit, že se autorka rozhodla v odborné literatuře prověřit, které pedagogické přístupy k probírané látce jsou pro výuku zaměřenou na procvičování přívlastku nejvhodnější. Další kapitolou je stručná charakteristika obsahu vybraných vysokoškolských učebnic (českých i ruských), v nichž se objevují cvičení týkající se právě tématu přívlastku.

V praktické části, vhodně rozdělené na tři logicky na sebe navazující kapitoly, již nacházíme jak autorkou připravená zadání k procvičování přívlastků v ruském jazyce, tak nezbytné metodické listy pro učitele, a dokonce i řešení alespoň těch cvičení, která mají jednoznačnou odpověď. Práce tedy jednoznačně směřuje k aplikaci teoretických poznatků získaných studiem různorodých zdrojů do učitelské praxe. V tomto ohledu má práce jasnou a vhodně vystavěnou strukturu.

Autorka práci opírá o dostatečné množství odborné literatury lingvistického i pedagogického zaměření české i cizojazyčné. Kromě toho byla při vytváření cvičení výrazně využita také literatura umělecká, což ovšem nepovažuji za nejšťastnější řešení. Zvláště s ohledem na využitou literaturu zabývající se didaktickými aspekty výuky se autorka rozhodla pracovat ne vždy s tou nejnovější literaturou. Ačkoliv většina citovaných poznatků z takto zaměřených knih není nijak problematická, přesto nepůsobí příliš aktuálně, když autorka např. na str. 23 píše o členění současných učebnic cizích jazyků, přičemž pracuje s publikací vydanou před více než třiceti lety.

Vzhledem k tomu, že autorka je zároveň studentkou českého jazyka a literatury, očekával bych výrazně méně pravopisných a stylistických chyb, než kolik jich je v práci k nalezení (Na hranici srozumitelnosti je např. věta z metodického listu ze str. 52: Zjednodušená obměna cvičení spočívá v hledání ve slovníku nejlépe přídavných jmen, která jsou předkládána ostatním studentům s požadavkem na antonymum onoho přídavného jména s jeho užitím ve formě přívlastku.). Chyby se vyskytují i v rusky psané části (Cvičení k tématu Přívlastek a Řešení). Jen výjimečně se objevují chyby faktografické (Bulharská lidová republika jako příklad názvů bývalých sovětských republik na str. 38).

Formální stránka práce je zvládnuta na vysoké úrovni. Za nadbytečnou považuji poslední část práce (Použité zkratky), neboť nejen, že jsou pouze dvě, ale minimálně ta, v níž autorka zkrátila slovo o pouhá dvě písmena, nemá opodstatnění.

Autorce se v práci nepodařilo vyhnout některým i závažným nedostatkům. V zadání druhého cvičení (str. 41) se objevuje typ přívlastku (определение без согласования), jehož pojmenování jak v českém, tak v ruském jazyce bylo v teoretické části opomenuto.

V páté kapitole (Cvičení) autorka vyjmenovává a popisuje různé typy cvičení, které mohou učitelé cizích jazyků při výuce použít. Považuji za kontraproduktivní uvádět např. na str. 27 cvičení zaměřená na fonologickou soustavu, protože z hlediska diplomové práce není takový typ cvičení možné efektivně využít při procvičování přívlastků.

Větší důraz pouze na ty typy cvičení, které mohou napomoci studentům osvojit si vybrané téma, by autorce následně lépe posloužilo při promýšlení jednotlivých cvičení, jež nalzáme v praktické části. Na str. 27 jsou uvedeny „druhy cvičení podle jejich struktury“ (podle Josefa Hendricha). Podíváme-li se však do praktické části, zjistíme, že autorka ve své práci ne vždy dodržela tato pravidla. V tomto ohledu by bylo vhodné, kdyby autorka u obhajoby zmínila, na kterém doporučení z prostudovaných didakticky zaměřených textů se zakládá čtvrté cvičení v praktické části práce.

Zavádějící je také překlad lidové moudrosti „Старую лисицу хитростям не научить.“ (na str. 56, v zadání cvičení se text liší). Z textu na překlad ze str. 46 (Oblíbenou, ale náročnější trasou je bezbariérový výlet z Malé Skály do Turnova a zpět. Návštěvníci mohou vystoupat k vyvýšenému Pantheonu Vranov, patrně největšímu skalnímu hradu v Čechách. Okruh zahrnuje mimo jiné i prohlídku Dlaskova statku, který disponuje tradiční lidovou architekturou Pojizeří z konce 18. století.) by mohl čtenář získat dojem, že hrad Vranov je bezbariérový (o tom, že statek *disponuje* architekturou, ani nemluvě).

I přes výše zmíněné nedostatky a nepřesnosti, s nimiž se čtenář posuzované diplomové práce setká, však lze tvrdit, že práce je krokem správným směrem na cestě autorky k tomu stát

se kvalitní učitelkou ruského jazyka. Je zřejmé, že autorka pracovala s odbornou literaturou důkladně a s nezbytnou pečlivostí, že je schopna nabyté znalosti předat dále, a to přehledně uspořádané, jednoznačně formulované a s jasnou vidinou cíle vzdělávacího procesu. V tomto ohledu autorka projevila nezbytný předpoklad pro to, aby v budoucnu přicházela do výuky s přípravou zpracovanou na nadstandardní úrovni.

Otázky k obhajobě:

Na str. 35 autorka zmiňuje, že část vytvořených cvičení je zaměřena na texty „ruskojazyčné beletrie, což je pro studenty velice přínosné“. V jakém ohledu je pro studenty přínosné seznámit se několika větami vytrženými z kontextu uměleckého díla v případě, že studenti mají s textem pracovat jako s jakýmkoliv jiným výukovým materiálem zaměřeným na procvičování přívlastků?

Na str. 54 je uvedeno, že „prostřednictvím cizojazyčných písní se ale můžeme naučit nejen novou spisovnou lexiku, ale například i hovorová slova či slovní obraty, na které v učebnicích běžně nenarazíme. Písně jsou proto vhodným způsobem, jak se přiblížit k cizímu jazyku.“. Bylo by žádoucí, aby autorka vysvětlila, z jakých důvodů vybrala pro takové účely zrovna píseň Лондон. Zajímalo by mě, jak by studentům přeložila poslední sloku písně a objasnila význam textu, nemluvě o tom, jaký přínos ve znalostech žáků by od této písně očekávala.

Navrhuji hodnocení:

V Hradci Králové 14. 5. 2019

Mgr. Jaroslav Sommer